

Research

ПЪРВОТО СЪОБЩЕНИЕ ЗА БЕЛОГРАДЧИШКИЯ МЕТЕОРИТ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК (1874 Г.)

Б. В. ТОШЕВ

Abstract. The first information about the meteorite of Belogradchik (1874) was given in Bulgarian language in the newspaper “The Levant Times”, 1 June 1874.

Keywords: meteorite of Belogradchik, Virba, first evidence in Bulgarian, Levant Times, 1874

Първата статия за Белоградчишкия метеорит се появи в списание „Венец“ през 2010 г. (Тошев, 2010). След тази статия последваха други с допълнителна информация по тази тема (Тошев, 2012; 2013). Последната статия (Тошев, 2013) съдържа и снимки на късовете от този метеорит, които днес се пазят в музеите по естествена история в Лондон и Будапеща.

Три къса от метеорита Virba (общо тегло 38 г.) в Лондон

Метеоритът Virba в Будапеща

Горните статии са построени върху достоверна информация за метеорита, почерпена от авторитетни научни литературни източници. Това, което тогава оставаше неясно, е дали има индикация на българските език за падането на метеорита в околностите на Белоградчик. Търсенето на такъв източник даде резултат – съобщението за метеорита (означен като „аеролит“) е представено на български език във вестник „The Levant Times“ (Източно време), издаван в Цариград.

Аеролитъ падналь на Върба. — На 8 майя, къдѣ пладня, на ясно небе, едно голѣмо черно тѣло падна съ единъ страшенъ трѣсакъ на едно мѣсто пълно съ трѣнѣ, една четвъртина на часа далеко отъ селото Върба близо при Бѣлградчикъ. Единъ човѣкъ който се намиралъ тъкмо тамъ, обадиль за тая работа на мѣстнытъ власти, които испроводили завчяеь одного за да прѣгльда точно. Той забѣлѣжилъ, че мѣстото было изгорѣло и имало една дупка на срѣдата, съ напукванія наоколо; най послѣ на дъното на тая дупка, която имала седемдесетъ сантиметра дълбока, намѣриль единъ черенъ камъкъ, който былъ изгорелъ наоколо, като да излѣзълъ отъ пожаръ. Якъ былъ като желѣзо и тежалъ двѣ омы и триста и тридесять драма.

Ето това съобщение (езикът и правописът са осъвременени):

„На 8 май, към пладне, на ясно небе, едно голямо черно тяло падна със страшен трясък на едно място, пълно с тръни, на четвърт час далече от селото Върба, близо до Белоградчик. Един човек, който се намирал тъкмо там, обадил за тая работа на местните власти, които изпроводили веднага едного, за да прегледа точно. Той забелязал, че мястото било изгоряло и имало една дупка на средата, с напуквания наоколо; най-после на дъното на тая дупка, която била дълбока седемдесет сантиметра, намерили един черен камък, който бил изгорял наоколо, като да е излязал от пожар. Този камък бил твърд като желязо и теглото му било две оки¹⁾ и тридесет драма²⁾«. ³⁾

БЕЛЕЖКИ

1. 1 ока = 1,28 кг.
2. 1 драм = ¼ ока.
3. *The Levant Times*, год. VI, № 21, 1 юни 1874 г.

✉ Professor B.V. Toshev
University of Sofia
1 James Bourchier Blvd.
1164 Sofia, BULGARIA
E-Mail: toshev@chem.uni-sofia.bg

